

Stjørdal, 02.12.2019

Dette brevet sendes på vegne av: Norges Jeger- og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nord-Trøndelag og Naturvernforbundet i Trøndelag.

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Uttalelse til forskrift om kapasitetsøkning i norsk lakse- og ørretproduksjon 2019-2020

Bakgrunn

Denne forskriften om kapasitetsøkning på inntil 6% i lakseoppdrett er satt som et mål på bakgrunn av et par timers brainstorming mellom sjømatnæringen og noen teknologioptimistiske forskere ved bla. SINTEF. Den er kun et teoretisk bilde på et potensiale for hvor mye laks som går an å produsere i kystfarvannene våre. Det at vi nå jobber for å tillate ekspansiv og rask vekst på bakgrunn av dette, uten å se på helheten i påvirkningsbildet fra virksomheten, blir etter vårt skjønn altfor enøyd. Prosessen er grundig beskrevet i en artikkel av Morgenbladet og Harvest¹.

¹ <https://morgenbladet.no/aktuelt/2017/12/den-fantastiske-visjonen-i-norsk-havbruk>

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831

Konklusjoner

Vi mener en 6% vekst i oppdrettsnæringa ikke er forsvarlig på nåværende tidspunkt. Dette begrunner vi slik:

- Lakselussituasjonen er ikke under kontroll. Det er i all hovedsak reaktive metoder som benyttes for bekjemping av denne, og lakselusa blir stadig mer og mer resistent mot både medikamentell og mekanisk lusebehandling. Vekst må skje i anlegg som ikke stimulerer til lakselusoppblomstring.
- Påvirkning på sjørret må inn som en indikator i trafikklssystemet. Sjørreten har elendige kår. I vår region er lakselus hovedutfordringen til flesteparten av de truede bestandene.
- Rømming og andre miljøpåvirkningsfaktorer bør på en eller annen måte tas inn i regnestykket for fastsettelse av trafikkllys.
- Saksbehandlingsprinsippene det legges opp til i forslaget til forskrift tar ikke hensyn til påvirkning på naturverdier slik naturmangfoldloven krever.

Vi slutter oss for øvrig til høringsinnspillene fra Naturvernforbundet og Norges Jeger- og Fiskerforening.

Miljøstatus - er trafikkliset korrekt satt?

Det kan i det store og det hele stilles spørsmål ved om det er økologisk forsvarlig å tillate økning i biomasse selv i områder som har grønt trafikkllys. I område 7, Nord-Trøndelag og Bindal, er det for tiden en enorm oppblomstring av lakselus, og mattilsynet sier de ikke har sett tilsvarende lusetall noe sted siden 2011². Mattilsynet sier videre at forskjellen på nå og 2011 er at smittefaren er større nå. I statusrapport fra styringsgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning for 2018³ ble det vurdert at smittepresset var høyere i 2018 enn 2017 når grønt trafikkllys ble gitt. Det må påpekes at grønt trafikkllys i produksjonsområde 7 ble gitt av departementet imot faglige råd fra ekspertgruppens som vurderte at området burde få gult trafikkllys⁴.

Luseoppblomstringer vil antakelig oppstå i større og større grad hvis det produseres med og mer oppdrettslaks og ørret med dagens svake krav til barrierer. Det er på det rene at lakselus utvikler resistens mot både medikamentelle og mekaniske lusebehandlinger. Behandlingsmetodene har økonomiske, økologiske og fiskevelferdsmessige konsekvenser for samfunn og miljø, og det er etter vår oppfatning det klart beste at en eventuell vekst i produksjon bør skje i former som ikke stimulerer til ytterligere reaktiv lusebehandling. Oppdrettsanlegg som fysisk skiller lus fra lakseproduksjon ("lukkede" anlegg) i en eller annen form bør være det middelet som eventuell vekst i lakse- og ørretoppdrett skjer i form av.

² <https://www.namdalsavisa.no/artikkel/2019/10/25/Mattilsynet-beskriver-situasjonen-som-dramatisk-og-setter-inn-alle-ressurser-etter-omfattende-luseutbrudd-20249249.ece>

³ <https://www.hi.no/resources/Styringsgruppens-oppsummering.pdf>

⁴

https://www.regjeringen.no/contentassets/b352699b485d471fa50b9efdfb28dce/ekspertgruppe_hovedrapport_rten_2017.pdf

Flere miljøindikatorer for å vurdere trafikklysstatus

En mulig svakhet ved fastsetting av trafikklys i de forskjellige produksjonsområdene er at det kun er en miljøpåvirkningsindikator som ligger til grunn. Et ensidig fokus på lakselus kan føre til at andre alvorlige miljøutfordringer knyttet til vekst i lakse- og ørretoppdrett får vokse uten at utfordringene tas på alvor. Et eksempel på dette er rømminger. På generell basis har antallet rømminger gått ned de siste årene, men fortsatt skjer det årlig store rømminger.

Dette tyder på at det fortsatt er for lemfeldig sikkerhetskultur. Man skulle tro at de store oppdrettsselskapene er best i klassen når det gjelder fokus på forebygging av lakserømming, men slik er det ikke. Mowi, SalMar og Lerøy har alle jevnlig rømminger og i 2019 har alle selskapene hatt rømminger i Trøndelag og Møre og Romsdal⁵. Vi leser om initiativer til at Sjømat Norge og andre store bransjeaktører går sammen for å etablere et rømmingsråd som skal gjøre det lettere med erfaringsutveksling mellom aktørene, men vi mener at en pisk i form av vekstbegrensning også bør på plass for å motivere til enda bedre rutiner for å forhindre rømming. Dette er noe som har fått foregå altfor lenge, og resultatet ser vi nå i form av at laksestammens genetiske integritet utvannes mer og mer⁶.

Det må gå an å se på forvaltningsmodeller som belønner oppdrettere som er flinke og som straffer dem som ikke er flinke, hvor både håndtering av lakselusproblematikk og lakserømmingsproblematikk teller.

Sjørret - den glemte laksefisken

Lakselusas påvirkning på sjørret (SØ) er ikke med i vurderingen av trafikklysstatus. Man kan i teorien tenke seg at laks og sjørret blir påvirket av lakselus i like stor grad, men siden biologien og vandringsmønster i sjø er så radikalt forskjellig så fortjener likevel SØ å bli vurdert på selvstendig grunnlag. I vår ble det levert en rapport som foreslo hvordan SØ kan tas inn som vurderingsgrunnlag i vekstregimet til lakseoppdrett, men da ble det pekt på at vi trenger mer kunnskap. Dette kunnskapsgrunnlaget er nå betydelig styrket, og resultatet er ikke i favør vekst i alle dagens "grønne" områder.

Nylig gikk vitenskapelig råd for lakseforvaltning ut med en rapport⁷ om artens tilstand i Norge, den første i sitt slag, og den tegner et dystert bilde. Kun 20% av vurderte SØ-bestander fikk merkelappen "god" eller "svært god" tilstand. Lakselus sammen med inngrep fra vannkraftutbygging, veibygging og landbruksvirksomhet er vurdert som de største påvirkningsfaktorene. Bestandene på Vestlandet og i Midt-Norge er vurdert til å være i dårligst forfatning. i produksjonsområde 6 og 7 som strekker seg mellom Møre og Romsdal og Bindal er 145 SØ-bestander klassifisert. Kun 8(!) bestandstilstander er vurdert som "gode". Hele 96 bestander i disse produksjonsområdene er vurdert som "dårlige" eller "svært dårlige". Resten er moderate. Av de dårlige og svært dårlige vurderes lakselusa til å være den viktigste påvirkningsfaktoren i 88 tilfeller. Selv om fiskeriministeren i vår påpekte at vi måtte

⁵ <https://kart.fiskeridir.no/share/f9f35d34c4db>

⁶ https://www.hi.no/hi/nettrapporter/risikorapport-norsk-fiskeoppdrett/2018/risikorapport_2018

⁷ <https://vitenskapsradet.no/Nyheter/Nyhetsartikkel/ArticleId/4881/Sj-248-248-rreten-sliter-N-229-vet-vi-hvorfor>

forske mer på hvordan vi kan bøte på skaden lakselus har på SØ, så tilsier føre-var-prinsippet at mangel på kunnskap ikke kan brukes som begrunnelse for å unnlate å treffe et forvaltningsvedtak i favør av SØ-bestandene i et område.

Forholdet til Naturmangfoldloven

I høringsnotatets siste avsnitt står det å lese at forholdet til naturmangfoldloven er avklart gjennom vedtak av denne forskriften, og at fylkeskommunene og Fiskeridirektoratet ikke foretar en selvstendig vurdering av prinsippene i NML når de treffer vedtak etter tildelingsforskriften. Dette er etter vårt skjønn en altfor lemfeldig omgang med §§ 8 – 12 i Naturmangfoldloven, og gir i praksis den nye laksetildelingsforskriften forrang foran loven, og dette går jo selvsagt ikke an.

Med vennlig hilsen

Marius Nilsen
Fylkeskoordinator
FNF Trøndelag

Forum for Natur og Friluftsliv Trøndelag er et samarbeidsnettverk mellom 16 natur- og friluftsansjoner i Troms: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nord-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Turistforening, Nord-Trøndelag Turistforening, Trondheim Turmarsjforening, Trondheim kajakkklubb, Bioveier i byen, 4H Trøndelag, Trøndelag krets av NSF, Røde Kors Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag orienteringskrets og Det norske hageselskap i Nord-Trøndelag

Dokumentet er elektronisk godkjent

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831